

TEXNOLOGIYALAR VA INNOVATSIYALAR YORDAMIDA OG‘ZAKI NUTQNI RIVOJLANTIRISH

Inoyatova Jasmina

O‘zDJTU Ingliz tili 1-fakultet talabasi

Ilmiy maslahatchi: Avazova Feruza

O‘zDJTU katta o‘qituvchi

Annotatsiya. Mazku maqolada zamonaviy texnologiyalar va innovatsion yondashuvlar orqali xorijiy til o‘rganish jarayonida og‘zaki nutq kompetensiyasini rivojlantirish masalasi nazariy va amaliy jihatdan ko‘rib chiqiladi. Dars jarayonlarida axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT), sun‘iy intellekt asosidagi platformalar, interaktiv ilovalar hamda multimedaviy vositalarning qo‘llanilishi, shuningdek, innovatsion pedagogik vositalar yordamida til o‘rganuvchilarda funksional savodxonlik va nutq aktlarining kontekstual qo‘llanilishiga oid kompetensiyalarni shakllantirish imkoniyatlari ham tahlil qilinadi.

Kalit so‘zlar: axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, multimedaviy vositalar, metodika, pedagogika, savodxonlik, nutq.

Abstract

This article examines the issue of developing oral speech competence in the process of foreign language acquisition through modern technologies and innovative approaches, from both theoretical and practical perspectives. It analyzes the application of information and communication technologies (ICT), artificial intelligence-based platforms, interactive applications, and multimedia tools in the teaching process. Furthermore, the study explores the potential of innovative pedagogical tools to develop learners' functional literacy and their competence in the contextual use of speech acts.

Keywords: information and communication technologies, multimedia tools, methodology, pedagogy, literacy, speech.

Kirish

Texnologiya bugungi kunda hayotning deyarli har bir sohasiga ta'sir ko'rsatib kelmoqda va ta'lim bundan mustasno emas. Texnologiyalarining ta'lim jarayoniga kirib kelishi hozirgi kunda ta'lim tizimida o'rni beqiyos hisoblanib zamon talablaridan kelib chiqmoqda. Ta'limda innovatsion texnologiyalar hamda zamonaviy uslublar ta'limning sifat va samaradorligini oshirib, raqobatdardosh kadrlar tayyorlashga xizmat kiladi. Mazkur innovatsiyalarning samaradorligi ko'p jixatdan ta'lim muassasasida amalga oshirilayotgan innovatsion faoliyatning tugri tashkil etilganligiga boglikdir. Ta'limda, ta'lim texnologiyalar juda muhim rol o'ynaydi, chunki u bugungi o'qituvchilarga yangi texnologiyalardan va vositalarni o'z darslarida integratsiya qilish, o'qitish va o'rganishni yaxshilash maqsadida o'quv muhitini, o'quv materiallarini, o'quvchilarni va o'qish

jarayonini tahlil qilish, loyihalash, ishlab chiqish, joriy etish va baholash orqali ogʻzaki nutqni rivojlanishni bir qismidir.

Oliy oqʻuv yurtlarda oʻqitish, oʻqish, oʻrganish samaradorligini oshirish uchun, maʼruza jarayonida oʻqituvchi oʻz nutqini koʻrgazma quroli, audio va video qurilmalardan foydalanish, oʻqituvchi oʻz nutqini toʻxtatib, talabalardan maʼlumotlarni qay holda qabul qilish darajasini bilish, ularning qiziqishi va xohishini oshirish maqsadida muammoli savollar, qiziqarli faktlar keltirishi talabalarda qiziqishini oshirishga ayni muddao boʻladi. Bunda oʻquv-biluv faoliyatining barcha unsurlari-tinglash, koʻrish, aniqlash, taqqoslash, fikr yuritish, mulohazani bayon qilish, amalga oshgan boʻladi. Shuningdek, mazkur yondashuvda ayrim usullarni masalan, maʼruza, suhbat, tasvir, muammoli-izlanish, reproduktiv toʻsiq metodlarni koʻrish mumkin boʻladi.

Texnologiyalar va innovatsiyalar yordamida ogʻzaki nutqni rivojlantirishda koʻplab imkoniyatlar mavjud. Sunʼiy intellekt, onlayn platformalar, virtual va kengaytirilgan haqiqat texnologiyalari, ovozli tahlil dasturlari va ijtimoiy tarmoqlar orqali har bir kishi oʻz nutqini takomillashtirish uchun samarali vositalarga ega boʻladi. Oʻz nutqini rivojlantirishda texnologiyalarni toʻgʻri qoʻllash foydalanuvchilarga nafaqat kommunikatsiya, balki oʻz oʻzini ifoda etishda ham yordam beradi.

Izlanish jarayonida, Avazova (2025)¹ “indonez tilini chet tili sifatida oʻrgatish jarayonida talabalarining kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirish metodikasini nazariy asoslash va amaliy jihatdan ishlab chiqishdan iborat.

Qoʻyilgan maqsadga erishish uchun quyidagi vazifalarni hal etish zarur:

1. Chet tillarni oʻqitishda kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishning nazariy asoslarini oʻrganish.
2. Indonez tilining xususiyatlarini va ularning oʻqitish metodikasiga taʼsirini aniqlash.
3. Chet tillarni oʻqitishda kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishga doir zamonaviy yondashuvlarni tahlil qilish.
4. Talabalarda til koʻnikmalari va ogʻzaki nutq malakalarini shakllantirishga yoʻnaltirilgan mashqlar va topshiriqlar tizimini ishlab chiqish.
5. Kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishda autentik materiallar va interaktiv oʻqitish usullarining oʻrnini aniqlash.
6. Ishlab chiqilgan metodikaning samaradorligini tekshirish maqsadida tajriba-sinov ishlarini oʻtkazish”¹.

¹ Авазова, Ф. Б. (2025). МЕТОДИКА ПРЕПОДАВАНИЯ ИНДОНЕЗИЙСКОГО ЯЗЫКА КАК ИНОСТРАННОГО: РАЗВИТИЕ КОММУНИКАТИВНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ СТУДЕНТОВ. *Журнал гуманитарных и естественных наук*, (19 [1]), 118-125.

Hozirgi kunda eng e'tiborli o'zgarishlardan biri o'quv materiallarini raqamlashtirishdir. An'anaviy darsliklar o'rnini interaktiv elektron kitoblar, zamonga talab beradigan darsliklar va onlayn manbalar, multimediyaga boy kontentlar, hozirgi kunda online shug'ullanish uchun ko'p platformalar mavjud va You Tube kanallarida bir qancha dars roliklari mavjud bo'lib o'rganuvchi bimalol foydalanish mumkin. Pedagog xodimlar faoliyat samaradorligi va muvaffakiyati ularning kasbiy tayyorgarligi, malakaga egalik darajasi, zimmasidagi vazifalarni bajarishga nisbatan ijodiy yondashishi hamda o'z ustida kunt va izchillik bilan ishlashi asosida ta'minlanadi. Har bir pedagog xodim faoliyati davomida uzluksiz ta'limga va kasbiy mahorati ustida mustaqil ishlashga bo'lgan talab va tayyorgarligini takomillashtirish bilan bir vaqtda o'z sohasi bo'yicha yaratilayotgan

axborotlar oqimining muhimligi va zarurligini bilishi, mustakil xolda axborotlarni ishlashi, turli manbalardan, ya'ni internet tarmogidan, jumladan mustaqil o'rganuvchi indonez tili fanini o'rganish uchun You Tube kanalida - Learn Indonesian with Indonesian Pod 101.com, Learn Indonesian online, Kendra's Language School, Learn Indonesian, Easy Indonesian, Education World va Ibrat farzandlari video darslardan foydalanib, o'rganuvchi nafaqat o'rganishni balki yanada qiziqarli ma'lumotlarni egallab o'lishga imkon beradi.

Xulosa qilib aytganda, yukori malakali kadrlarni tayyorlashda, o'qitishning hozirgi zamon tizimlari va yangi pedagogik texnologiyalari asosida amalga oshirilishi maksadga muvofik. Texnologiyalardan foydalanish orqali biz kelajak avlodni kelajakda yangi innovatsiyalar bilan ishlash uchun zarur bo'lgan ko'nikmalarni rivojlantirish samara beradi. Yangi pedagogik texnologiyalarni xislati shundaki, unda kafolatini beruvchi o'quv jarayoniga qo'yilgan maqsadlar rejalashtiriladi tashkil etiladi, erishiladi va amalga oshiriladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Azizxo'jaeva N.N. Pedagogik texnologiya va pedagogik mahorat. – T., 2003.
2. Ahmedov A. Notiqlik san'ati – T.: «O'zbekiston», 1967.
3. Jalolov J.J. Chet til o'qitish metodikasi: Chet tillar oliy o'quv yurtlari (fakultetlari) talabalari uchun darslik. –T.: O'qituvchi, 1996. – 368 b.
4. Авазова, Ф. Б. (2025). МЕТОДИКА ПРЕПОДАВАНИЯ ИНДОНЕЗИЙСКОГО ЯЗЫКА КАК ИНОСТРАННОГО: РАЗВИТИЕ КОММУНИКАТИВНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ СТУДЕНТОВ. *Журнал гуманитарных и естественных наук*, (19 [1]), 118-125.